

QUY ĐỊNH CỦA BỘ LUẬT HÌNH SỰ NĂM 2015, SỬA ĐỔI, BỔ SUNG NĂM 2017 VỀ TỘI SỬ DỤNG NGƯỜI DƯỚI 16 TUỔI VÀO MỤC ĐÍCH KHIÊU DÂM

Lê Thị Tuyết

Tóm tắt: Tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm là tội phạm mới được quy định tại Điều 147 Bộ luật hình sự (BLHS) năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017 thuộc nhóm các tội phạm về tình dục. Đây là tội phạm nguy hiểm cho xã hội, vì vậy cần phải phân tích làm rõ nội dung điều luật để định tội danh được chính xác nhằm trừng trị, giáo dục người phạm tội cũng như giáo dục, răn đe mọi người có ý thức tuân theo pháp luật. Bài viết tập trung phân tích dấu hiệu pháp lý đặc trưng của tội phạm, qua đó đưa ra một số kiến nghị để hạn chế và phòng ngừa loại tội phạm này xảy ra trong thực tiễn.

Từ khóa: Khiêu dâm; Bộ luật hình sự; lời kéo; dụ dỗ; ép buộc.

Nhận bài: 01/11/2018; **Hoàn thành biên tập:** 21/12/2018; **Duyệt đăng:** 17/01/2019.

Abstract: Employment of a person under 16 years old for pornographic purposes is a new crime which is regulated in Article 147 of Criminal Code 2015, amended, supplemented in 2017 belonging to sexual offender group. That is dangerous crime for society. Therefore, it is necessary to analyze and clarify the content of the laws to determine a crime correctly for punishing, educating criminals as well as educating, warning people to be aware of compliance with the law. The article focuses on analyzing legal signs of crime to make recommendations for limitation and prevention this crime.

Keywords: pornographic, criminal code, entices, coercion.

Date of receipt: 01/11/2018; **Date of revision:** 21/12/2018; **Date of approval:** 17/01/2019.

BLHS năm 1999 (đã được sửa đổi, bổ sung năm 2009) quy định Tội dâm ô với trẻ em tại Điều 117, theo cách hiểu từ trước đến nay về dâm ô thì hành vi dâm ô được coi là hành vi đụng chạm vào những bộ phận nhạy cảm của trẻ em hoặc buộc trẻ em đụng chạm vào những bộ phận nhạy cảm của người phạm tội nhằm thỏa mãn dục vọng của mình. Tuy nhiên, từ lý luận và thực tiễn cho thấy, việc quy định Tội dâm ô với trẻ em chưa bao quát hết các hành vi xâm hại tinh dục trẻ em xảy ra trong thời gian qua. Trong thực tiễn có nhiều trường hợp, người phạm tội ép buộc trẻ em phải biểu diễn các hành vi khiêu dâm, đóng phim khiêu dâm hoặc buộc trẻ em phải xem những hình ảnh khiêu dâm... Theo báo cáo về bóc lột tình dục thương mại trẻ em do Bộ Lao động Thương binh và Xã hội (LĐTB&XH) và UNICEF công bố năm 2014 cho thấy văn hoá phẩm khiêu dâm trẻ em mang tính thương mại có tồn tại ở Việt Nam. Các vụ việc xâm hại, bóc lột tình dục thương mại trẻ em ngày càng gia tăng, nhờ sự phát triển của công nghệ kỹ thuật số, trẻ em dễ bị dụ dỗ, ép buộc tham gia “phô bày cơ thể” và “biểu diễn tình dục qua mạng”... Đây đều là những

hành vi nguy hiểm, ảnh hưởng nghiêm trọng tới sự phát triển của trẻ em.

Vì vậy, BLHS năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 bổ sung thêm tội danh mới là tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm quy định tại Điều 147 BLHS là hoàn toàn phù hợp với thực tiễn.

1. Quy định của Bộ luật hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017 về tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm

Khảo 1 Điều 147 BLHS quy định:

“Người nào dụ 18 tuổi trở lên mà lời kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm hoặc trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm dưới mọi hình thức, thì bị phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm”.

Theo quy định đó có thể đưa ra khái niệm Tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm như sau: “Tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm là hành vi lời kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm hoặc trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm dưới mọi hình thức do người từ đủ 18 tuổi trở lên thực hiện”.

¹ Thạc sỹ, Giảng viên chính, Bộ môn pháp luật, Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân 1

Vậy khi nào thì xử lý một người về tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm? Cần phải căn cứ vào các dấu hiệu pháp lý đặc trưng của tội danh này, thông qua 4 yếu tố cấu thành tội phạm:

Khách thể của tội phạm

Đối tượng tác động của tội phạm này là người dưới 16 tuổi (có thể là nam hoặc nữ), ở độ tuổi này cơ thể nạn nhân chưa phát triển hoàn thiện, về cơ bản còn non nớt cả về thể chất và trí tuệ. Do đó, họ dễ bị các đối tượng không chế, lừa gạt, dụ dỗ dễ xâm hại tình dục. Việc sử dụng người dưới 16 tuổi vào các hành vi có tính chất khiêu dâm, đòi truy làm ảnh hưởng đến sự phát triển về nhận thức, gây ra sự tổn thương về tinh thần làm ảnh hưởng đến tâm sinh lý của họ. Vì vậy, khách thể của tội phạm này chính là quyền được tôn trọng và bảo vệ về danh dự, nhân phẩm của người dưới 16 tuổi.

Một khách quan của tội phạm

Khiêu dâm hiện nay chưa được hướng dẫn cụ thể, bởi chưa có Nghị quyết hướng dẫn của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao, tuy nhiên theo Khoản 5 Điều 3 Nghị định 178/2004/NĐ-CP ngày 15/10/2004 quy định chi tiết một số điều của Pháp lệnh phòng, chống mại dâm có định nghĩa: “Khiêu dâm là hành vi dùng cử chỉ, hành động, hình ảnh, âm thanh gây kích thích ham muốn tình dục”². Qua đó, có thể thấy khiêu dâm được thể hiện dưới một số dạng hành vi sau:

Một là, khiêu dâm bằng cử chỉ, hành động:

Người thực hiện hành vi khiêu dâm sẽ ăn mặc hở hang, gợi cảm, hoặc làm nhiều động tác kích thích như tự xoa khắp thân thể mình, cởi bỏ hay hé mở quần áo ở những vùng kín đáo, hoặc va chạm, tiếp xúc da thịt vào đối phương.

Hai là, khiêu dâm bằng hình ảnh: Là việc sử dụng những bức ảnh chụp trong tư thế hở toàn bộ hoặc hở một phần bộ phận nhạy cảm trên cơ thể con người (tùy vào giới tính của người phạm tội mà họ sẽ dùng những bức ảnh chụp của nam hoặc nữ để kích thích đối phương).

Ba là, khiêu dâm bằng âm thanh (có thể bằng lời nói, hoặc cho đối phương nghe trên các phương tiện điện tử): Là việc quyến rũ đối tượng bằng những ngôn từ liên quan đến tình dục khiến đối phương mất tự chủ.

² Xem Khoản 5 Điều 3 Nghị định 178/2004/NĐ-CP ngày 15/10/2004

³ Xem Nguyễn Văn Lam: “*Một số bất cập về tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm*” ngày 19/12/2016 - www.moj.gov.vn

⁴ Xem Lê Thị Diễm Hằng: “*Các tội xâm hại tình dục trẻ em – So sánh BLHS 2015 và BLHS 1999*” ngày 16/4/2018 - tapchitoaan.vn

Như vậy, bản chất của “khiêu dâm” chính là nhằm “gây kích thích ham muốn tình dục của đối phương”.

Hành vi khách quan của tội phạm

Theo quy định của điều luật, hiện nay có 2 luồng quan điểm:

Quan điểm thứ nhất cho rằng, hành vi khách quan của tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm bao gồm hai hành vi khách quan: Hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm hoặc hành vi trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm. Theo quan điểm này thì người trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm dưới mọi hình thức là tội phạm, nên cho rằng đây là điểm bất cập, chưa phù hợp với tên gọi của điều luật, bởi “... người chứng kiến là người xem, người nhìn thấy việc trình diễn khiêu dâm; họ không thực hiện hành vi sử dụng người dưới 16 tuổi để trình diễn khiêu dâm, mà họ xem, nhìn thấy là do có người khác sử dụng người dưới 16 tuổi để trình diễn khiêu dâm. Do vậy, giữa tên gọi của điều luật và nội dung của cấu thành tội phạm không đồng nhất với nhau, từ đó dẫn đến nội dung của cấu thành tội phạm và tên gọi của điều luật chưa thật sự phù hợp”³...

Quan điểm thứ hai cho rằng, hành vi khách quan của tội danh này là: Người đủ 18 tuổi trở có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm hoặc người đủ 18 tuổi trở lên có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm dưới mọi hình thức⁴.

Tác giả thấy quan điểm thứ hai hợp lý hơn, bởi lẽ nếu theo quan điểm thứ nhất chính tác giả của quan điểm này cũng cho rằng với cách hiểu đó thì dạng hành vi khách quan thứ 2 “trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm” của tội phạm có rất nhiều điểm bất cập, bởi mọi chủ thể (dù người trên 18 tuổi hay người dưới 18 tuổi, dù là nam hay là nữ, miễn là họ trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm) đều trở thành của tội phạm này. Điều này không phù hợp với tên gọi của điều luật “sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm”. “Sử dụng” nghĩa là “dùng” - sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm nghĩa là chủ thể dùng người dưới

16 tuổi như là công cụ để phục vụ nhu cầu dâm dục của bản thân, hoặc để kích thích sự dâm dục của người dưới 16 tuổi. Đây mới là hành vi nguy hiểm cho xã hội cần bị lên án và được loại trừ, và đó cũng là tinh thần mà Điều 147 BLHS muốn nêu. Vì vậy, hành vi khách quan thứ hai của tội này không phải là hành vi “trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm” mà phải là hành vi “lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm dưới mọi hình thức”.

Do đó, theo tác giả, căn cứ theo quy định tại Khoản 1 Điều 147 BLHS, người phạm tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm có thể thực hiện một trong hai hành vi khách quan sau: Người đủ 18 tuổi trở lên có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm; hoặc người đủ 18 tuổi trở lên có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm.

Để hiểu rõ về hai dạng hành vi này, cần làm rõ các hành vi: lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc, trình diễn khiêu dâm và trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm.

Hành vi lôi kéo: Người phạm tội sử dụng hành động, cử chỉ và lời nói khiến cho người bị hại từ nguyện làm theo³.

Hành vi dụ dỗ: Được hiểu là bằng lời nói, cử chỉ, hành động để mua chuộc, hứa hẹn về vật chất, tinh thần để tác động lên tâm lý của người bị hại để người bị hại thấy được những lợi ích mà mình nhận được khi thực hiện các hành vi khiêu dâm như trả tiền cao, hoặc hứa thưởng về vật chất khác...

Hành vi ép buộc: Người phạm tội dùng hành động, lời nói để một người không muốn thực hiện hành vi khiêu dâm phải thực hiện⁴, như: dọa đánh, không cho ăn uống, dọa công khai những hành vi vi phạm của người dưới 16 tuổi đối với nhà trường, gia đình; hoặc lợi dụng tình trạng quẫn bách của nạn nhân để ép buộc nạn nhân phải thực hiện hành vi khiêu dâm...

Trình diễn khiêu dâm: Người dưới 16 tuổi bằng động tác, cử chỉ quyến rũ, lời cuốn hút nhằm tình dục của đối phương.

Chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm: Người dưới 16 tuổi trực tiếp xem, nhìn thấy việc trình diễn khiêu dâm.

Như vậy, đang hành vi khách quan thứ nhất của tội danh này là người đủ 18 tuổi trở lên có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm, nghĩa là: Người phạm tội bằng hành động, cử chỉ và lời nói khiến người dưới 16 tuổi từ nguyện hoặc miễn cưỡng thực hiện các động tác, cử chỉ quyến rũ, lời cuốn... mang tính kích động, kêu gọi sự dâm dục của đối phương.

Ví dụ: A (30 tuổi) biết B (15 tuổi) có quan hệ tình dục với C. A dọa nếu B không cởi quần áo, xoa bóp các bộ phận nhạy cảm trên cơ thể của mình thì A sẽ nói với bố mẹ, bạn bè của B. Trước sự đe dọa của A sẽ tiết lộ bí mật về đời tư, nên B đã đồng ý cởi bỏ quần áo, mùa trước mặt A.

Đang hành vi khách quan thứ hai của tội danh này là người đủ 18 tuổi trở lên có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm, nghĩa là: Người phạm tội đã sử dụng hành động, cử chỉ và lời nói khiến người dưới 16 tuổi trực tiếp xem, nhìn thấy việc trình diễn khiêu dâm, để kích thích bản năng tình dục của người dưới 16 tuổi.

Ví dụ: A (20 tuổi) biết B (15 tuổi) đang cần tiền để trả chi phí cho mẹ nằm viện, A yêu cầu B, N 5 triệu đồng trả viện phí cho mẹ. B đồng ý. Trong tình huống này, A đã bằng các hành vi lôi kéo, dụ dỗ B là người đang trong tình trạng quẫn bách phải trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm của C.

Cần lưu ý: Nếu người phạm tội có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm hoặc trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm, sau đó có quan hệ tình dục với họ thì tùy theo thái độ chủ quan của nạn nhân (thuận tình hay trái ý muốn) mà xem xét thêm về tội giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác với người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi hoặc tội hiếp dâm người dưới 16 tuổi.

Nếu người phạm tội có hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi trình diễn khiêu dâm hoặc trực tiếp chứng kiến việc trình diễn khiêu dâm mà có hành vi tiếp xúc trực tiếp, sờ mó bộ phận tình dục của nạn nhân thì còn xem xét thêm về tội dâm ô đối với người dưới 16 tuổi.

³ Xem Minh Hùng, “*Bình luận Tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm – Điều 147*” ngày 18/8/2018 – www.tracuuphapluat.info

⁴ Xem Minh Hùng, “*Bình luận Tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm – Điều 147*” ngày 18/8/2018 – www.tracuuphapluat.info

Hậu quả của tội phạm

Điều luật này không quy định về hậu quả. Người nào sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm không bắt buộc phải gây ra hậu quả tác động vào sức khỏe, danh dự nhân phẩm của người dưới 16 tuổi. Hậu quả ở đây là hậu quả tác động vào sự phát triển bình thường của nạn nhân thông qua việc thực hiện các hành động nhằm mục đích khiêu dâm do sự yêu cầu, sử dụng của người thực hiện tội phạm.

Mặt chủ quan của tội phạm

Mặt chủ quan là hoạt động tâm lý bên trong của người phạm tội bao gồm lỗi, mục đích và động cơ.

Xét về yếu tố lỗi: Tội phạm này được thực hiện với lỗi cố ý. Vì khi thực hiện hành vi lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm, người phạm tội nhận thức được hành vi đó là trái pháp luật nhưng họ vẫn mong muốn người bị hại (người dưới 16 tuổi) thực hiện hành vi khiêu dâm hoặc trực tiếp chứng kiến các hành vi khiêu dâm dưới mọi hình thức.

Chủ thể của tội phạm

Chủ thể của tội phạm này phải đáp ứng được hai điều kiện:

Thứ nhất, chủ thể của tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm là người có năng lực trách nhiệm hình sự, nghĩa là khi thực hiện hành vi nguy hiểm cho xã hội người đó có khả năng nhận thức được tính chất nguy hiểm cho xã hội của hành vi mà mình thực hiện và có khả năng điều khiển được hành vi ấy.

Thứ hai, phải đạt độ tuổi chịu trách nhiệm hình sự theo quy định của pháp luật là người đủ 18 tuổi trở lên.

2. Một số kiến nghị

Để hạn chế và phòng ngừa loại tội phạm này xảy ra trên thực tế, tác giả xin đưa ra một số kiến nghị sau:

Thứ nhất, về phía các cơ quan Nhà nước

Từ sự phân tích trên cho thấy, việc bổ sung thêm tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm trong BLHS năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 là hoàn toàn cần thiết. Tuy nhiên, để tránh trường hợp hiểu sai tinh thần của điều luật, dẫn đến việc các cơ quan tiến hành tố tụng áp dụng một cách bừa bãi, làm oan người vô tội, hoặc bỏ lọt tội phạm, cũng như có cách hiểu thống nhất về tội phạm này, kính mong các cơ quan có thẩm quyền sớm ban hành ra văn bản hướng dẫn cụ thể về tội phạm này (nhất là các dạng hành vi khách quan của tội phạm).

Bên cạnh đó, trong quá trình thực hiện pháp luật, các Cơ quan, Ban, Ngành cần tăng cường công tác tuyên truyền giáo dục pháp luật, nếp sống văn hóa, bài trừ các tệ nạn xã hội nói chung, hành vi xâm hại tình dục nói riêng trong mọi tầng lớp nhân dân nhất là vùng sâu vùng xa để mọi người dân tôn trọng và bảo vệ quyền trẻ em. Cần đẩy mạnh công tác quản lý các hoạt động văn hóa, dịch vụ văn hóa (các tụ điểm vui chơi, quán bar, karaoke, vũ trường, dịch vụ internet, sách báo...). Có sự kiểm tra, giám sát thường xuyên, không cho phép tổ chức các hoạt động giải trí, trò chơi trực tuyến hoặc lưu hành các đồ chơi, phim ảnh, sách báo đồi trụy, những trang Web chứa đựng những hình ảnh, những đoạn video mang tính khiêu dâm.

Ngoài ra, các cơ quan có thẩm quyền cần lên án, xử lý nghiêm các đối tượng thực hiện những hành vi xâm hại tình dục khác (như hiếp dâm, cưỡng dâm, giao cấu) để răn đe, giáo dục mọi người có ý thức tuân theo pháp luật.

Thứ hai; về phía gia đình và nhà trường

Gia đình và nhà trường cần phối hợp chặt chẽ trong việc giáo dục con cái. Bởi cha mẹ là tấm gương, là điểm tựa vững chắc cho con cái noi theo. Luôn quan tâm chăm sóc, động viên con em kịp thời, không phó mặc con em mình cho nhà trường và xã hội, tránh tình trạng các em bị đối tượng xấu lợi dụng, lôi kéo vào việc thực hiện hành vi khiêu dâm.

Nhà trường không chỉ chú trọng việc dạy "chữ" mà còn kết hợp dạy "làm người", bên cạnh việc dạy học cần kết hợp các hoạt động vui chơi có ích, các hoạt động thể dục thể thao, văn hóa, văn nghệ với tuyên truyền để nâng cao trình độ văn hóa, giáo dục truyền thống yêu nước, kiến thức pháp luật, tạo môi trường sống trong sạch, lành mạnh cho các em.

Không chỉ nhà trường mà gia đình cần trang bị cho các em những kiến thức về giới tính, những kỹ năng phòng, chống hành vi xâm hại tình dục, nhận diện các đối tượng có ý đồ xấu để phòng, tránh bị dụ dỗ, lôi kéo

Thứ ba, về phía xã hội

Cần lên án những hành vi xâm hại tình dục nói chung, hành vi xâm hại tình dục đối với người dưới 16 tuổi nói riêng. Mọi người cần nâng cao ý thức pháp luật, chấp hành nghiêm chỉnh các quy định mà Đảng và Nhà nước đề ra, không kỳ thị, xa lánh đối với nạn nhân của nhóm tội phạm này, tạo môi trường sống trong sạch, lành mạnh cho họ hòa nhập với cộng đồng.